

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til Spansk fort- sættersprog A, stx

Juni 2024

Vejledning til Spansk fortsættersprog A, stx
Juni 2024

2024

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Indledning.....	4
1 Identitet og formål	5
1.1 Identitet.....	5
1.2 Formål.....	6
2 Faglige mål og fagligt indhold	8
2.1 Faglige mål	8
2.2 Kernestof	10
2.3 Supplerende stof.....	11
2.4 Omfang	11
2.5 Undervisningsbeskrivelsen.....	12
3 Tilrettelæggelse	14
3.1 Didaktiske principper.....	14
3.2 Arbejdsformer	17
3.2.1 Det skriftlige arbejde	20
3.3 It.....	21
3.4 Samspil med andre fag.....	22
3.4.1 Grundforløbet.....	22
3.4.2 Studieretningsforløbet.....	22
3.4.3 Studieretningsprojektet.....	22
4 Evaluering.....	24
4.1 Løbende evaluering	24
4.2 Prøveformer	24
4.3 Bedømmelseskriterier.....	27
4.3.1 Oversigt over karakterskalaen	27

Indledning

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men den indfører ikke nye bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i citationstegn. Udvalgte begreber er udfoldet i tekstbokse.

Følgende ændringer er foretaget i vejledningen i juni 2024:

- Formulering om anvendelsen af digitale hjælpemidler, herunder AI, er tilføjet. Jf. § 3.2

Der henvises generelt til supplerende inspirationsmateriale fra bl.a. FIP-kurser på EMUs hjemmeside [Spansk | emu danmarks læringsportal](#)

1 Identitet og formål

1.1 Identitet

”Spansk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag, der har fokus på tilegnelse af interkulturel kommunikativ kompetence. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Fagets centrale arbejdsområde er det spanske sprog, dels som alment kommunikationsmiddel i europæiske og globale sammenhænge, dels som erkendelsesmiddel og som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer. Fagets arbejdsområde er sprog, kultur, historie og samfundsforhold i de spansksprogede områder”

Spansk er et videns- og kundskabsfag, hvilket betyder, at eleverne skal tilegne sig en viden om forhold i Spanien og spansktalende områder. Denne viden omfatter kulturelle, historiske, samfundsmæssige og geografiske aspekter.

Spansk er et færdighedsfag. Det betyder, at eleverne skal opnå konkrete færdigheder i at formidle viden på spansk, analysere tekster og føre en samtale om både kendte og almene emner, analysere tekster og opnå konkrete færdigheder i at formidle viden på spansk.

Spansk er også et kulturfag. Det vil sige, at eleverne skal arbejde med spansk som det kulturbærende sprog i forhold til spansksprogede områder og dermed opleve sammenhængen mellem et lands kultur og dets sprog. Samtidig skal eleverne opleve spansk som en del af deres egen kulturelle bagage, som de kan anvende i deres møde med andre kulturer.

Kommunikativ kompetence er et sprogpædagogisk mål, der har stor indflydelse på moderne sprogundervisning. Man har kommunikativ kompetence, når man er i stand til at gennemføre en vellykket kommunikation i situationer, hvor man ønsker og har behov for at kommunikere. Kommunikativ kompetence rummer såvel de receptive sprogfærdigheder (lytte/forstå og læse) som de produktive sprogfærdigheder (tale og skrive). De vigtigste komponenter i kommunikativ kompetence er lingvistisk kompetence (sprogets formregler), sociopragmatisk kompetence (ytringer tilpasses situation og kontekst), diskursiv kompetence (der skal være indholdsmæssig sammenhæng) og strategisk kompetence (færdigheden til at kunne få et budskab igennem i en kommunikationssituation). Derudover er der fokus på interkulturel kommunikativ kompetence, dvs. at eleverne også skal mestre sociokulturelle og interkulturelle aspekter af sproget.

Elevernes globale dannelse og globale kompetencer styrkes gennem arbejdet med det spanske sprog og kulturforståelse i undervisningen, der sætter eleverne i stand til at anvende sproget og giver dem indsigt i globale problemstillinger.

Den Fælles Europæiske Referenceramme for sprog

Den Fælles Europæiske Referenceramme for sprog er en dansk oversættelse af Europarådets publikation The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) fra 2001. Publikationen er grundlag for udarbejdelsen af retningslinjer for undervisningsplaner, læreplaner, prøver og lærebøger inden for sprogundervisning på tværs af de europæiske lande. Referencerammen beskriver, hvad sprogbrugere skal kunne for at blive i stand til at kommunikere effektivt på et fremmed- eller andetsprog. Referencerammen beskriver desuden seks sprogfærdighedsniveauer (A1 – C2 hvor A1 er det laveste og C2 det højeste niveau).

En dygtig elevs sprogfærdighedsniveau kan efter afslutning af spansk fortsættersprog A placeres på B2, der beskrives således:

Kan forstå hovedpunkterne i en klar normal fremstilling om velkendte emner, man regelmæssigt støder på i forbindelse med arbejde, skole, fritidsaktiviteter osv. Kan klare de fleste af de situationer, som normalt opstår under rejser i områder, hvor sproget tales. Kan producere en ukompliceret, sammenhængende tekst om dagligdags emner og emner af personlig interesse. Kan beskrive oplevelser og begivenheder, drømme, håb og ambitioner samt kort begrunde og forklare holdninger og planer.

Det kan man læse om [Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog: Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog: Læring ... \(yumpu.com\)](http://yumpu.com)

1.2 Formål

”Faget spansk bidrager til, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere på spansk. Faget bibringer eleverne indsigt i og forståelse af væsentlige aspekter af de spansksprogede samfund og kulturer og øger deres kommunikative, interkulturelle og æstetiske bevidsthed. Faget udvikler elevernes evne til at anvende fremmedsproget som indgang til at forstå og agere i en globaliseret og digitaliseret verden.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner udvikler elevernes sproglige og kulturelle viden samt demokratiske bevidsthed og bidrager dermed både til studie- og karrierekompetence og til elevernes almene dannelse. Gennem arbejdet med sproget opnår eleverne viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i de spansksprogede områder.

Endelig sætter spanskfaget eleverne i stand til at reflektere over egen kultur i mødet med spansksprogede kulturer.”

Læreplanen for spansk tager udgangspunkt i de fire kompetencer fra rapporten ”Fremtidens sprogfag” (Uddannelsesstyrelsen 2003):

Sprogfag som vindue mod verden - Eleverne skal kunne bruge spansk som adgangsvej til at forstå, hvad der sker i spansksprogede samfund og kulturer, med andre ord skal eleverne opbygge en global orienteringsevne.

Kommunikation med elevrelevante målgrupper - Eleverne skal kunne kommunikere med elevrelevante målgrupper, dvs. det er elevernes kommunikationsbehov, der er udgangspunktet. Men målgruppen er ikke kun den, som eleverne i deres øjeblikkelige situation oplever behov for at rette sig imod.

Æstetisk forståelse og respons - Spansksprogede tekster er et redskab og noget, der skal opleves. Det betyder, at spanskfaget bør appellere til og fremelske litteratur-, kunst- og kulturoplevelser samt forståelse for og reaktion på disse.

Interkulturel transmission -Den interkulturelle kompetence er i fokus, fordi globaliseringen har øget bevidstheden om betydningen af at kunne aflæse og formulere budskaber i forskellige kulturelle situationer. Denne kompetence skal afspejle en moderne bevidsthed om evnen til at håndtere kulturelle forskelle, men bør også knytte an til klassiske håndfaste færdigheder.

Karrierekompetencer

Karrierelæringen skal forankres i den daglige undervisning i faget. Elevernes viden om og erfaring med faget, uddannelse og job men også eleverne selv, deres egne handlinger, beslutninger og muligheder skal stimuleres gennem forskellige aktiviteter. Det kunne være praktikophold, samarbejde med virksomheder og institutioner, brobygning, besøg på videregående uddannelsesinstitutioner, besøg af erhvervsfolk med spanskfaglige kompetencer, men også konkrete øvelser i klassen, der har som mål at identificere egne styrker og interesser. Aktiviteterne i sig selv giver faktisk viden, men skal ledsages af en refleksionsproces for at lede til karrierelæring.

Karrierelæringen rummer et dobbelt motivationspotentiale, fordi eleverne på den ene side bliver mere interesserede i faget gennem karrierelæringsaktiviteterne, der knytter sig til praktiske og virkelighedsnære problemstillinger. På den anden side virker karrierelæring motiverende og kvalificerende på elevernes fremtidsforestillinger, idet eleverne får mulighed for at afprøve sig selv i sammenhænge, der rækker ud over skolen.

Det er derfor vigtigt at pege på værdien af at mestre et sprog og have et indgående kulturelt kendskab til Spanien og spansksprogede områder. Sprog er nøglen til verden.

2 Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

De faglige mål er centrale i undervisningen i spansk. Nedenfor uddybes de enkelte faglige mål.

“Eleverne skal kunne:

- forstå hovedpunkterne, når der tales spansk om konkrete såvel som abstrakte emner, formidlet gennem forskellige medier”

Hermed menes, at eleverne skal vænnes til at forstå hovedtræk af længere mundtlige redegørelser af konkrete såvel som abstrakte emner. Med konkrete emner forstås kendte emner, der er behandlet i emnelæsningen i undervisningen. Abstrakte emner er emner, som eleverne kan få brug for i en almindelig samtale. Abstrakte emner har en vis kompleksitet og kræver derfor en større abstraktion samt kulturel, historisk og samfundsfaglig viden med dertilhørende sprog.

- “læse og forstå ubearbejdede spansksprogede fiktive og ikke-fiktive tekster”

Det er et fagligt mål, at eleverne skal kunne læse og forstå ubearbejdede spansksprogede tekster, både fiktive og ikke-fiktive tekster. Imidlertid kan der i et emne forekomme enkelte bearbejdede tekster, dog ikke fra begyndersystemer.

Ubearbejdede tekster er:

- Tekster, tekstuddrag eller forkortelser af tekster, som er forsynet med forfatter og/eller kildeangivelse
- Tekster forfattet med henblik på undervisning, som ikke adskiller sig fra autentisk spansk.
- Letlæsningsstekster af en sværhedsgrad, der omfatter mindst 2500 ord
- Oversættelser til spansk fra minoritetssprog inden for de spansksprogede områder og oversættelser af ‘latinolitteratur’, dvs. værker skrevet på fx engelsk af oprindeligt spansktalende forfattere
- Eventyr, sagn og legender skrevet på spansk.

Tekster af ovennævnte typer, som er forsynet med gloser, anses ligeledes for at være ubearbejdede. For at sikre den faglige progression og nå de faglige mål med henblik på tekstlæsning er det nødvendigt at tilrettelægge emnelæsningen således, at eleverne hurtigt vænnes til at læse ubearbejdede tekster. Eleverne skal kunne læse ubearbejdede tekster såvel fiktive som ikke-fiktive, både intensivt og ekstensivt. Begrebet tekst skal forstås bredt som alle skrevne og talte diskurser. Ved tekster forstås ud over fiktive tekster forskellige former for ikke-fiktive tekster som nyhedsartikler eller nyhedsklip, blogs, audiovisuel input som fx videokonference, live-chats eller billeder.

- “deltage i samtale og diskussion på et varieret og flydende spansk, også om litterære, kulturelle og samfundsmæssige emner”

Eleverne skal kunne forholde sig til spansksprogede kulturers særkender, som disse forekommer i en tekst eller i et kulturmøde. Eleverne skal kunne begrunde og forklare disse holdninger i et varieret og flydende spansk, jf. CEFR og afsnit 1.1. Eleverne skal beherske det relevante ordforråd og den relevante grammatik, dog således at det er vigtigere, at eleverne udtrykker sig klart og nogenlunde flydende, end

at alle detaljer er korrekte.

- "anvende forskellige læsestrategier med henblik på at orientere sig i komplekse tekster samt i større tekstmængder"

Med læsestrategier menes fx hurtiglæsning, skimning, normallæsning og studielæsning. Eleverne skal kunne vælge den mest hensigtsmæssige læsestrategi, afhængig af hvilket formål der er med læsningen af en given tekst.

- "mundtligt præsentere og redegøre for kendte problemstillinger på et klart og velstruktureret spansk"

Det er vigtigt, at eleverne er i stand til selvstændigt at fremlægge en kendt problemstilling. Det betyder, at eleverne skal kunne fremlægge problemstillingen i et flydende sprog, uden at alle detaljer nødvendigvis er korrekte, men med brug af relevante *forbindere*.

- "udtrykke sig skriftligt på et varieret og nogenlunde korrekt spansk om en given problemstilling samt oversætte en dansk tekst af en vis sværhedsgrad til et klart og præcist spansk"

Eleverne skal kunne skrive spanske tekster i et varieret og nogenlunde korrekt sprog. Endvidere skal eleverne kunne skrive i forskellige genrer.

- "analysere og fortolke spansksprogede tekster inden for forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, interkulturelle, historiske, litterære og samfundsmæssige sammenhænge"

Eleverne skal kunne forstå, herunder analysere og fortolke forskellige tekster samt kunne diskutere centrale problemstillinger i disse. Desuden skal de kunne sætte en tekst ind i en eller flere sammenhænge fx kulturelt, interkulturelt, historisk, samfundsmæssigt og tematisk.

- "perspektivere den erhvervede viden om kultur- og samfundsforhold i spansksprogede områder til andre kultur- og samfundsforhold"

Eleverne skal træne deres interkulturelle forståelse, dvs. træne evnen til at sammenligne deres egen og de spansksprogede landes kultur både hvad angår fakta, hverdag og holdninger. Eleverne skal kunne perspektivere til danske forhold såvel som til andre relevante landes forhold. Hvilke lande, der er relevante i denne sammenhæng, afhænger af flere faktorer, herunder bl.a. emne, studieretningsfag, valgfag og elevgruppe.

- "behandle problemstillinger i samspil med andre fag"

I de flerfaglige forløb, der leder frem mod studieretningsprojektet, skal eleverne opnå kendskab til fagets identitet og metoder. Eleverne skal lære at arbejde med komplekse problemstillinger i samspil mellem fag. Hvilke problemstillinger, der er relevante i denne sammenhæng, afhænger af flere faktorer, herunder bl.a. emne, fag og elevgruppe.

- "demonstrere viden om fagets identitet og metoder"

I sprogfagene står tekstlæsningen på fremmedsproget centralt. Som nævnt i afsnit 1 har sprogfag tre søjler, som hele tiden er i spil, og som er gensidigt afhængige af hinanden: Sprogfag er videns- og kundskabsfag, færdighedsfag og kulturfag. Dette skal gøres eksplicit for eleverne. På grund af de mange større og mindre delelementer i undervisningen kan eleverne let risikere at miste helhedsforståelsen af sprogfagene, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt at stoppe op en gang i mellem og klargøre, hvad der er undervisningens fokus lige nu, og hvordan det hænger sammen med fagets identitet og metoder. Det er således afgørende, at eleverne er bevidste om, at sprogfag ikke *kun* er grammatik og udtryksfærdighed, men at indholdssiden og kultursiden i virkeligheden er det, det hele drejer sig om,

og at netop indholds- og kulturdimensionen indgår i et snævert afhængighedsforhold med selve sproget – sprog uden indhold er uinteressant. Som et humanistisk fag er fagets genstandsfelt først og fremmest mennesket som kulturskabende og kulturskabt væsen, og mennesket som subjekt, fordi mennesket mener noget, vil noget og føler noget, som udtrykkes via menneskeskabte produkter. Overordnet set er hermeneutikken overbegrebet for det, vi *gør* i sprogfagene:

Vi analyserer og fortolker tegn og kulturprodukter i bred forstand som udtryk for menneskers holdninger, følelser og forestillingsverdener.

-”benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog i det daglige arbejde”

For at eleverne bliver bevidste om deres egen læring og for at give eleverne viden om, hvordan de mest effektivt lærer fremmedsprog, skal de trænes i forskellige sprogtilegnelsesstrategier.

2.2 Kernestof

”Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

-et centralt alment og varieret ordforråd til brug for mundtlig og skriftlig kommunikation”

Eleverne skal beherske et varieret ordforråd og en idiomatik, der sætter dem i stand til at tale og skrive om almene og kendte emner.

-”et specifikt ordforråd i tilknytning til de valgte emner”

Eleverne skal beherske et varieret ordforråd, der sætter dem i stand til at tale og skrive om kendte emner, dvs. redegøre for og diskutere de studerede emner og tekster.

-”grundlæggende principper for sprogets anvendelse og opbygning, herunder morfologi, syntaks, fonetik og pragmatik”

Elementær spansk morfologi og syntaks indgår i undervisningen således, at eleverne kan bruge sproget aktivt i tale og skrift samt kan genkende og oversætte mere komplicerede grammatiske konstruktioner. Eleverne skal opnå kendskab til fonetik, så lyd og ord samt grammatiske og betydningsmæssige helheder fremtræder klart. Ved pragmatik forstås måden og intentionen i kommunikation, dvs. hvad ord og ytringer betyder i bestemte situationer, herunder inddragelse af interkulturel kommunikativ kompetence.

-”moderne fiktive og ikke-fiktive tekster fra Spanien og andre spansksprogede områder fra det 19., det 20. og det 21. århundrede med hovedvægt på nyeste tid”

Moderne tekster er tekster fra det 19., 20. og 21. århundrede. Der er tale om det udvidede tekstbegreb, hvorved alle talte såvel som skrevne tekster og artefakter kan inddrages (fx litteratur, reklamer, billeder, film, blogs, taler og musik).

-”de tre litterære hovedgenrer samt forskellige nutidige sagprosa-genrer”

De tre litterære hovedgenrer: Drama, epik og lyrik skal repræsenteres. Med de forskellige nutidige sagprosa-genrer menes fx avisartikler og faktastof fra såvel digitale som traditionelle medier, herunder opslagsværker og encyklopædier.

-”historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner”

På basis af emnelæsning erhverver eleverne sig et bredt indblik i væsentlige sider af historiske, kulturelle og interkulturelle forhold. Eleverne gives et bredt indblik i væsentlige sider af samfundsforhold, således at man i forbindelse med de læste emner inddrager viden om fx det politiske liv, kulturpolitiske samt skole- og uddannelsesforhold.

-”centrale samfundsmæssige og regionale forhold i Spanien og andre spansksprogede områder”

På basis af emnelæsning erhverver eleverne sig et bredt indblik i væsentlige sider af samfundsmæssige og regionale forhold.

-”aktuelle forhold i Spanien og andre spansksprogede områder”

Aktuelle forhold skal belyses gennem spansksprogede tekster, men tekster på andre sprog som fx dansk og engelsk kan indgå.

-”fagets centrale hjælpemidler, herunder hensigtsmæssig anvendelse af digitale hjælpemidler”

Fagets centrale hjælpemidler er ordbøger, spansk grammatik, verbebjere, samt tekstbehandlingsprogrammers stavekontrol.

2.3 Supplerende stof

”Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, historiske og samfundsmæssige tekster, som har udgangspunkt i den spansktalende verden og er ikke nødvendigvis en del af emnelæsningen. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål. Det supplerende stof bidrager endvidere til at styrke samspillet med andre fag”.

Ud over kernestoffet skal der inddrages supplerende stof, som kan vælges frit, når blot det er med til at opfylde de faglige mål.

Eksempler på supplerende stof:

- Billeder, film, tv-serier, videoklip, teater og musik
- Krimier, triviallitteratur, tegneserier, ældre tekster og oversat litteratur
- Tv-spots, nyhedsudsendelser, aviser og magasiner
- Baggrundsstof om de læste emner på dansk eller andre fremmedsprog, også i samspil med andre fag
- Tekster fra før det 19. århundrede
- Hovedtræk af Spaniens og andre spansksprogede områders historie
- Særlige forhold: stil, dialekt, sociolekt og nonverbal kommunikation
- Spansksproget materiale, der berører historiske begivenheder, der ligger tilbage i tiden, men som belyser sider ved et aktuelt emne
- Grammatiske øvelser, herunder arbejde med it og digitale platforme
- Elevernes egne produktioner såsom optagelser, interviews og undersøgelser.

Desuden vil kernestoffet kunne uddybes og perspektiveres via samspil med andre fag, jf. afsnit 3.4.

2.4 Omfang

”Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 300-450 sider”

Angivelsen af omfang har til formål at give et overblik over, hvor meget man har arbejdet med de forskellige emner i undervisningen. Der er ikke tale om normalsidebegrebet, som alene anvendes i beskrivelsen af det ukendte tekstmateriale til den mundtlige prøve (se afsnit 4.2), men om en mere fleksibel opfattelse af det faglige indhold, eleverne beskæftiger sig med i undervisningen.

Omfangsangivelsen har to overordnede formål. Den giver censor et godt overblik over undervisningens fokus og emnernes prioritering i undervisningsbeskrivelsen og fungerer desuden som rettesnor for, hvor meget man normalt vil skulle lade elever "læse" eller arbejde med per undervisningslektion. Med fagets forhåndsdelte undervisningstid svarer en 60 minutters lektion normalt til ca. halvanden side. Det handler altså ikke om tekstens længde, men om hvor meget tid, man har brugt på at arbejde med den i undervisningen.

Omfang kan således udregnes i praksis, enten ved at

- Udregne eller finde antal lektioner/moduler på alle tre undervisningsår, eller se på fx lectio, hvor mange lektioner/moduler forløbene strækker sig over.
- Herefter beregnes forløbets procentvise volumen ift. det samlede antal lektioner/moduler
- Denne procentsats noteres i undervisningsbeskrivelsen eller som parentes ved overskriften for forløbet (ved Lectio skole).

Eller ved at

- Udregne med at 1,5 side svarer til ca. 60 minutters undervisning.

2.5 Undervisningsbeskrivelsen

Undervisningsbeskrivelsen dokumenterer, at undervisningen har været tilrettelagt i overensstemmelse med læreplanen. Undervisningsbeskrivelsens hovedformål er at sikre, at eleverne har den nødvendige information vedr. eksamen, og at censor kan forberede sig til at varetage sit hverv som censor. Med henblik herpå udfyldes en undervisningsbeskrivelse, hvis hovedformål er at beskrive de temaer, som det samlede undervisningsforløb har været organiseret i. Der er ikke centralt fastlagte formkrav til undervisningsbeskrivelser. Det er således muligt at anvende de forskellige studieadministrative systemer til at udfærdige undervisningsbeskrivelser, eller der kan anvendes lokalt udformede skabeloner. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har udarbejdet en vejledende [skabelon](#), som evt. kan anvendes. En undervisningsbeskrivelse skal indeholde:

1. En samlet oversigt over de gennemgåede forløb i faget.
2. Et kort resumé af forløbets indhold og fokus, herunder hvilke centrale problemstillinger, der har været arbejdet med.
3. Angivelse af, hvilke faglige mål og hvilket kernestof i henhold til læreplanen der har været centrale i forløbet.
4. Det gennemgåede materiale fordelt på kernestof og supplerende stof, herunder omfang.
5. Undervisningens tilrettelæggelse i henhold til læreplanens krav om arbejdsformer.

Det er vigtigt, at det indholdsmæssige og tematiske fokus for hvert forløb beskrives fyldestgørende, herunder perspektiveringens temaer. Emnets titel og anvendte tekster kan ikke gøre det ud for en sådan beskrivelse. Beskrivelsen kan med fordel være kort, men skal kunne sætte en udenforstående ind i det overordnede indholdsmæssige og tematiske fokus i de enkelte forløb.

Vejledningen til undervisningsbeskrivelser kan findes [her: Skabelon til undervisningsbeskrivelser | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

3 Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

“Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer”.

Alle sproglige delkompetencer, som de beskrives i læreplanen, skal således indgå i arbejdet med emnerne på en sådan måde, at de støtter den skriftlige og den mundtlige kommunikation. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer. Med den nødvendige viden om sprog tænkes der på såvel pragmatisk som lingvistisk kompetence, dog således at sammenhængende sprogbrug er vigtigere end sproglig præcision.

“Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Der lægges vægt på at udvikle den sproglige opmærksomhed og bevidsthed for at fremme elevernes sproglige refleksionsniveau og præcision”

Det er altafgørende for elevernes evne til at udfolde sig og kommunikere på spansk, at de undervejs i hele læringsprocessen opmuntres til aktivt at danne og afprøve egne hypoteser om sprogets opbygning. Det er således vigtigt i planlægningen af undervisningen at tage højde for, at eleverne skal have mulighed for at formulere sig selvstændigt på spansk. Dette kræver både varierede arbejdsformer, jf. næste afsnit, og hyppig anvendelse af kommunikativt orienterede opgaver, og det forudsætter, at læreren i sine rettelser skelner mellem væsentlige og ikke væsentlige fejl. Eleverne skal trænes i forskellige sprog læringsstrategier og herunder i forskellige mundtlige og skriftlige udtryksformer.

I forbindelse med træning af mundtlig kommunikation arbejdes der med:

1. Samtale, hvor eleverne erhverver sig viden om og forståelse af samtals grundlæggende struktur og enkle teknikker til at indlede samtalen, beholde ordet, give ordet videre, skifte emne, give feedback, konkludere samt afslutte.
2. Præsentation af forberedt emne/billede trænes ved hjælp af retoriske teknikker og bevidsthed om fremstillingens enkeltelementer: indledning, kerne, argumentation, diskussion, konklusion og perspektivering.

I forbindelse med træning af skriftlig kommunikation arbejdes der med forskellige skriftlige discipliner, gående fra det enkle til det mere komplicerede: beskrivelser af dagligdags forhold, kreativ skrivning, redegørelser samt analyse og fortolkning. Desuden kan der arbejdes med skriftlig oversættelse fra dansk til spansk, hvor der i højere grad fokuseres på den sproglige præcision.

Der arbejdes både procesorienteret og produktorienteret med såvel mundtlig som skriftlig kommunikation.

Det praktiske arbejde udmønter sig i en integration af forskellige indsatsfelter. Det centrale arbejdsområde er det spanske sprog, dels som alment kommunikationsmiddel i europæiske og globale sammenhænge, dels som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer.

Skemaet herunder giver et overblik over progressionen inden for sprogfagernes forskellige dimensioner, såsom færdigheder, strategier, sproglig viden og indhold. Dimensionerne hænger naturligvis sammen på tværs og understøtter hinanden uden altid at følges ad.

Færdigheder	Strategier	Sproglig viden	Indhold
Skrivefærdighed	Procesorienteret skrivning	Sprogstruktur, morfologi, syntaks	Alle typer tekster, litterære og ikke litterære
Mundtlig redegørelse	Mundtlig fremstilling, viden om struktur, emner, gloser	Viden om elementær morfologi og syntaks	Samfunds-, kulturelle og litterære temaer
Læseforståelse (forstå skrevet sprog)	Læsestrategi (skimming, scanning, viden om tekstgenre, gloser)	Viden om tekststruktur, teksttype, afsnit, sætning	Kendte samfunds- og kulturelle temaer
Samtalefærdighed	Kommunikationsstrategi	Viden om samtalers struktur, brug af vendinger (øer) og viden om scenarier	Nære og tilgængelige samfunds- og kulturelle temaer
Lytteforståelse (forstå talt sprog)	Lyttestrategi (gætte, forstå situation, gloser i situation)	Glosetræning, sproglige øer, viden om scenarier	Personrelaterede emner

Således afveksles arbejdsformerne, eksempelvis ved at supplere tekstarbejde med kommunikationsøvelser og rollespil på baggrund af tekstens figurer og situationer, hvormed den kommunikative, interkulturelle og æstetiske bevidsthed kommer i spil.

I mange situationer vil indlæringen understøttes gennem anvendelsen af induktive arbejdsformer, hvor eleverne fx udleder grammatiske regler gennem iagttagelse af forskellige eksempler eller arbejder med ordforråd ved aflytning af talt sprog. I andre tilfælde vil en deduktiv arbejdsform være mest hensigtsmæssig.

”Sammenhængende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision”.

I arbejdet med elevernes sproglige kunnen skal en bred sprogfærdighed med sammenhængende sprog på trods af tilstedeværelsen af fejl vægtes højere end en smal og ensidig, men mere korrekt sprogfærdighed.

”Grammatik, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression”.

Viden om fremmedsprogstilegnelse og grammatik inddrages, efterhånden som der opstår behov herfor, og undervisningen heri afstemmes efter elevernes sproglige niveau. Der fokuseres på sproglig opmærksomhed og bevidstgørelse i grammatikundervisningen, således at induktiv, inputorienteret grammatikundervisning prioriteres højt, og endelig arbejdes der med sproget ud fra et anvendelsesmæssigt perspektiv og med stadig progression, således at eleverne opnår større forståelse for strukturen med hensyn til ord- og sætningsdannelse.

Det er vigtigt i hele forløbet at være opmærksom på at inddrage såvel mundtlige som skriftlige grammatiske øvelser. Grammatikundervisningen integreres i den daglige undervisning, således at eleverne oplever fagets discipliner som en helhed. I arbejdet med tekster lægges der vægt på en bevidst progression fra referat til analyse, fortolkning og perspektivering. Det er vigtigt at understrege, at den læserorienterede litteraturlæsning, i modsætning til mestertolkningen, er særlig velegnet til fremmedsprogundervisning. Den læserorienterede litteraturlæsning giver eleverne en langt mere aktiv rolle, hvilket tvinger dem til at bruge sproget. Målet er ikke en systematisk, litterær analyse, men at eleverne læser og forholder sig kvalificeret til spansksprogede tekster, og at de kan foretage en perspektivering af det læste i overensstemmelse med de faglige mål.

“Eleverne trænes i at anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt”

Eleverne skal i den daglige undervisning trænes i at kunne anvende ordbøger. De skal have forståelse for ordklasser, kende forkortelser samt overskue længere opslag. I elektroniske ordbøger med tilknyttet udtale af opslagsordene er det relevant også at præsentere eleverne for den ressource. Eleverne skal også kunne anvende en spansk grammatik og forstå dens terminologi og eksempler. Verbebjere kan ligeledes være et nyttigt redskab i både den daglige undervisning og i prøvesituationer. Brugen af verbebjere skal hjælpe eleven til en automatisering af verbalbøjninger og ikke blive et redskab, der er nødvendigt for mundtlig eller skriftlig kommunikation.

“Undervisningen foregår i størst muligt omfang på spansk”

Undervisningen foregår så vidt muligt på spansk. Det vil sige, at ud over selve arbejdet med emnerne anvender lærer og elever spansk i andre situationer som hilse, bede om oplysninger, lave aftaler osv. I nogle tilfælde kan det være mest hensigtsmæssigt at anvende dansk, fx hvis et emne er for komplekst til elevernes aktuelle sproglige niveau.

Interkulturel kommunikativ kompetence

I spansk på gymnasialt niveau kan interkulturel kommunikativ kompetence i praksis omsættes til en undervisning, der fokuserer på at give eleverne mulighed for at blive kompetente på følgende områder:

- færdigheder i og viden om, hvordan man begår sig i de sproglige rum, man dagligt befinder sig i
- redskaber til at kunne indgå i kendte og ukendte sproglige rum, fx ved skolerejser i udlandet, hvor man indkvarteres hos en værtsfamilie med respekt for og ønsker om forståelse for gensidig udveksling af synspunkter og meninger, fx høflighedsformer
- evne til at se sig selv gennem den andens øjne, altså at man indgår i en fordomsfri dialog med andre
- beherskelse af et passende ordforråd på fremmedsproget, kendskab til sprogets syntaktiske og grammatiske grundstrukturer og besiddelse af pragmatisk og diskursiv kompetence
- deltagelse i dialoger med henblik på at opnå et nærmere og indgående kendskab til andres tanker, vaner og forestillinger

Det interkulturelle element bør udpeges og italesættes, hvor det falder naturligt. Gennem fx tekstlæsning trænes elevernes blik for store og små kulturelle ligheder og forskelle. Eleverne skal erfare, at der ikke findes én spansk kultur, som er homogen, men at den tværtimod er polyfon og præget af selvmodsigelser, subkulturer og med kulturel variation i forskellige grupper og kontekster. Det ligger lige for at bruge tekster fra de mange spansksprogede områder, og mange tekster til spanskundervisningen lægger op til emner som fx *Los jóvenes entre dos culturas*.

Under tekstarbejdet kobles tekstanalyseredskaberne med et komparativt element, hvor dette giver mening: *descripción, comparación, reflexión*. Hvad genkender vi? Hvad er anderledes? Hvad kan det bero på?

Derudover kan interkulturelle kommunikative aktiviteter med fordel omfatte rollespil, samtale, studieture, video- og chatseancer samt besøg af spansktalende

3.2 Arbejdsformer

”Centralt i undervisningen står den faglige progression”

Eleverne på fortsættelniveau er trænet i at lytte til, tale, læse og skrive spansk. De har et vist kendskab til almenkulturelle forhold i Spanien og andre spansksprogede områder, og de har erfaring med at forholde sig til tekster og andre forlæg på et refererende og frit diskuterende plan. Det er af stor betydning, at læreren respekterer eleverne som fortsættere med visse færdigheder og anerkender deres kompetence med hensyn til fx talefærdighed, således at elevernes lyst til at give sig i kast med faget

bevares. Kravene til tekstlæsning øges gradvist og med en langsom progression, der tager udgangspunkt i og styrker de færdigheder, eleverne har tilegnet sig i fx grundskolen. Den præcise oversættelse fra spansk til dansk holdes på et minimalt niveau, og tekstforståelsen sikres ad anden vej.

Træning i mundtlig udtryksfærdighed tilrettelægges på en sådan måde, at elevernes sammenhængende sprogbrug, selvstændighed og sproglige præcision udvikles.

Det er en forudsætning for undervisningen, at læreren kender til spanskundervisningen i grundskolen, således at fortsætterundervisningen såvel mht. arbejdsformer som mht. niveau i den første tid indrettes nøje efter elevernes faglig og didaktiske baggrund.

”Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem otte til ti emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde”.

Efter en kort introduktionsfase organiseres arbejdet med tekstlæsningen hovedsageligt i 8 – 10 emner, og de faglige mål integreres i dette arbejde.

”Emnerne organiseres med udgangspunkt i en eller flere kernetekster samt flere supplerende tekster. Forskellige genrer og teksttyper indgår i alle emner”.

Et emne kan altså ikke bestå af én tekst alene, da de faglige mål så ikke vil kunne opfyldes. Til gengæld kan en tekst indgå i flere emner.

Således vil det ideelle emne:

- inddrage såvel tekst som lyd og/eller billede
- omfatte tekster fra flere genrer
- indeholde et element af glosetræning
- medtænke historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold
- kunne lægge op til samspil med andre fag
- inddrage såvel skriftlighed som mundtlighed
- tage højde for, at både samtale- og præsentationskompetence skal udvikles
- planlægges, så arbejdsformerne varierer
- indtænkes i en eksamenssammenhæng.

Arbejdet med lyd og billede inddrages tidligt og så tit som muligt. Arbejdsformerne varieres typisk i løbet af forløbene, således at der veksles mellem høj og lav styring og deduktiv og induktiv tilrettelæggelse af undervisningen. Den høje styring kan være hensigtsmæssig i begyndelsen, hvorimod eleverne i den sidste halvdel af forløbet kan beherske mere selvstændige og studierelevante arbejdsformer. Arbejdet med de fem kommunikative færdigheder lytteforståelse, samtalefærdighed, læseforståelse, mundtlig redegørelse og skrivefærdighed er centralt i undervisningen, jf. afsnit 3.1. Anvisninger på at arbejde med mundtlighed og skriftlighed ligger på fagets EMU-side.

”Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer og metoder, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet. Der vælges fortrinsvis arbejdsformer, der udvikler såvel elevernes kommunikative kompetencer som deres evne til at læse og forstå tekster. Forståelse af talt spansk sikres ved, at eleverne hører sproget formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med kultur, litteratur og/eller samfundsforhold i Spanien og andre spansksprogede områder integreres i arbejdet med alle emner”

I begyndelsen af 1.g påbegyndes emnelæsningen. I dette arbejde inddrages enkelte bearbejdede og lette ubearbejdede tekster: fx sange, digte, mindre eventyr og fabler, lette sagprosattekster, korte noveller og lettere medietekster samt eventuelt korte video- og filmklip. Et sådant emneforløb vil i 2. g blive suppleret, uddybet og viderebearbejdet. Emneforløb kan være periodemæssigt afgrænsede eller være

dynamiske. Dynamisk betyder, at der arbejdes med emnet i flere omgange. Man kan fx påbegynde et emne i 1.g og udbygge og afslutte det med en eller flere mere komplicerede og nuancerede tekster i 2.g.

Disse dynamiske emneforløb har den fordel, at man kan bruge tekster med forskellig sværhedsgrad. Emnelæsningen afsluttes ved at arbejde overordnet med de emnerelevante glosser, fremdrage indholdet og perspektivere dette både for hver enkelt tekst og for emnet som helhed. Hvis emnet strækker sig over flere skoleår, er det vigtigt at lave delopsamlinger.

“Der indgår arbejdsformer og opgavetyper, som udvikler elevernes innovative evner.”

Innovative kompetencer

For at udvikle elevernes innovative evner er det vigtigt, at eleverne bliver bevidste om, at det at arbejde innovativt medfører at skabe noget, som har værdi for andre – hvilket kan forstås som helt ny viden, forbedring af eksisterende viden eller noget, som skaber værdi og er nyt i konteksten fx inden for det enkelte hold. Det vil oftest være de sidste former for værdiskabelse, som gør sig gældende, når der arbejdes med elevernes innovative evner i spansk.

Det innovative arbejde kan både foregå inden for faget eller i samarbejde med andre fag. Der kan fx arbejdes med at udvikle undervisningsmateriale til egen klasse, til andre klasser og til andre klassetrin både på og uden for skolen.

Eleverne kan udvikle materiale og praktiske øvelser såsom spil, quizzer og skattejagter til at undervise i eller samle op på grammatiske eller tematiske emner.

Eleverne kan udvikle projekter og produkter, hvor de kan forbedre en given praksis eller metode i Danmark, idet de bruger deres viden fra en spansktalende kontekst eller anvender deres viden fra Danmark og overfører den til en spansktalende kontekst.

Eleverne kan udarbejde informationsmateriale til unge spansktalende eller unge danskere om “takt og tone” i henholdsvis Danmark, Spanien og andre spansktalende områder, eller udforme en besøgsguide til et givent land, der fx præsenterer landet, en by, en seværdighed eller en skole samt oplyser om opmærksomhedspunkter i forhold til fx social kodeks, omgangsformer og døgnrytme.

Eleverne kan også planlægge og afholde en fest eller en middag med udformning af fx invitationer, underholdning, taler, identitets- og talekort til deltagerne.

Eleverne kan ligeledes kuratere en udstilling og planlægge en fernisering med fx værker af kunstnere fra Danmark, Spanien og andre spansktalende områder og lande med blik for fx fælles strømninger, ligheder og forskelle.

Man kan også have for øje, at blot det at skabe sprog og kommunikation på spansk kræver innovative evner, idet sproget er dynamisk og tvinger sprogbrugeren til at tænke kreativt med sproget og de sproglige strukturer for at få kommunikationen til at lykkes værdifuldt for alle parter.

I undervisningen tilstræbes en tilpas vekselvirkning mellem det analoge og det digitale. It og digitale medier og værktøjer, herunder kunstig intelligens, benyttes hvor det skønnes hensigtsmæssigt ift. elevernes læringsproces og digitale dannelse. I anvendelsen af it styrkes elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale samt til at forholde sig kritisk til de muligheder og begrænsninger, som digitale værktøjer, og produkter frembragt ved hjælp heraf, giver.

3.2.1 Det skriftlige arbejde

“Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning, dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til skriftligt at redegøre for den indholdsmæssige side. Der arbejdes både proces- og produktorienteret med forskellige genrer. Det skriftlige arbejde planlægges med progression”

De skriftlige opgaver bør i vid udstrækning have tilknytning til emnelæsningen, både hvad angår ordforrådet, det grammatiske og det indholdsmæssige aspekt. Der anvendes forskellige opgavetyper, feedback- og arbejdsformer.

Ud over at være en øvelse i at skrive spansk kan skriftlige opgaver således både fungere som igangsættende til behandlingen af et emne og som en afrunding af et emnelæringsarbejde, som eleverne kan bruge som baggrund for repetition af emnet i forbindelse med eksamen. Eleverne trænes gennem det skriftlige arbejde til at kunne skrive i forskellige genrer og være bevidste om disses sproglige karakteristika, herunder afsender- og modtagerforhold.

Det er vigtigt at arbejde bevidst med progression. I begyndelsen kan det skriftlige arbejde bestå af mindre skriftlige produktioner såsom korte resuméer af læseteksternes indhold, og dermed træne både elevernes ordforråd og forståelse for sætningsopbygning. Senere udvides med grammatiske øvelser af forskellig art, små oversættelser, længere resuméer og referater, billedbeskrivelser og forskellige kreative øvelser. Hvis den tekst, eleverne læser, egner sig til det, kan man lade eleverne digte videre på historien, lave en ny slutning, lave et interview med en af hovedpersonerne eller lave en parallelhistorie. Det skriftlige arbejde skal endvidere pege mod de krav, der stilles til den skriftlige eksamen.

Den frie skriftlige udtryksfærdighed udbygges. For at undgå fejl kan man understrege over for eleverne, at de ikke skal skrive lange, komplicerede perioder, sætningskløvnings og sætningsknuder. Det er derfor vigtigt at lære eleverne at forenkle typisk danske vendinger som “det, jeg mener, er, at” til “jeg mener, at” og “det var en rød bil, jeg troede, han ville have” til “jeg troede, at han ville have en rød bil.” Arbejdet med den skriftlige kommunikation bør veksle mellem en procesorienteret og en produktorienteret tilgang. Hovedprincippet i processkrivning er, at eleverne skriver en tekst igennem flere gange og for hver gang udvider og forbedrer den, indholdsmæssigt såvel som sprogligt. Arbejdet bør hovedsageligt foregå i undervisningstiden, så læreren kan fungere som vejleder og give formativ evaluering. Eleverne kan også fungere som vejledere for hinanden og på denne måde udvikle deres sproglige bevidsthed. De lærer at bedømme og forbedre andres og egne udkast, lytte til kritik og indarbejde brugbare forslag i egne udkast.

Det er vigtigt for eleverne at bruge tid på en grundig gennemgang af de besvarelser, læreren har rettet. For at eleverne kan få udbytte af rettearbejdet, er det væsentligt, at de selv deltager aktivt i det. I almindelighed bør læreren derfor ikke skrive den rigtige løsning på elevens besvarelse men henvise til paragraffer, grammatik eller rettenøgler. Desuden kan man med fordel skifte mellem forskellige former for rettestrategier: fra den fuldstændigt gennemrettede version med henvisninger over fokuseret retning til *minimalmarking*-versionen, hvor læreren kun med streger har antydnet, at “her er noget galt”. Træning af den skriftlige eksamensopgave kan i begyndelsen foregå procesorienteret, men det er vigtigt, at eleverne får lejlighed til også at arbejde produktorienteret med denne opgavetype.

Der arbejdes sideløbende med stigende krav til præcision i den frie skriftlige fremstilling. Arbejdet med den skriftlige dimension skal både fungere som støtte til undervisningen generelt, til de kommunikative færdigheder og som selvstændig disciplin, således at eleverne lærer at udtrykke sig genremæssigt bevidst om en given problemstilling på et klart og nogenlunde flydende spansk.

3.3 It

"It og elektroniske medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læringsproces og læringsresultat. Gennem it i undervisningen bruges sproget i autentiske sammenhænge, og det giver mulighed for at opleve spansk som globalt kommunikationssprog i varierede og aktuelle sammenhænge.

Digitale værktøjer støtter elevernes sprogtilegnelse, herunder også deres sprogproduktion. Elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale med kildekritisk bevidsthed skal udvikles, og eleverne skal opnå viden om digitale mediers betydning for kommunikationen, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber".

It og elektroniske medier inddrages løbende som et naturligt og integreret didaktisk og pædagogisk læringsredskab. Anvendelsen heraf bidrager blandt andet til variation, aktualitet og færdighedstræning og understøtter læringsprocessen hos den enkelte elev.

Et bredt udbud af medier, både tekstbaserede og ikke-tekstbaserede, anvendes i undervisningen for at sikre, at eleverne oplever sproget i autentiske sammenhænge, får formidlet et aktuelt og opdateret billede af de spansksprogede områder og også træner deres globale kompetencer. Arbejdet med elektroniske medier i sådanne sammenhænge er således også et sprogligt arbejde, hvor eleverne skal lære at anvende relevante læse- og lyttestrategier.

Elektronisk kommunikation anvendes til at styrke elevernes mundtlige såvel som skriftlige sprogfærdighed og hybrider midt imellem. Synkron (fx chat, videosamtale) og asynkron (fx e-mail, diskussionsfora, konferenceindlæg, podcasts) kommunikation kan anvendes til autentisk kommunikation med andre elever fra holdet, med andre klasser fra egen skole såvel som andre danske gymnasier og med klasser fra andre lande, hvor der undervises i spansk. Chat ligger meget tæt op ad den mundtlige kommunikation, samtidig med at det sproglige udtryk fastholdes på skrift.

Korrektionsfaciliteterne i tekstbehandlingsprogrammer er velegnede til fx processkrivning og individuelle skriftlige opgaver. Eleverne har mulighed for at rette, skrive til og forbedre, og læreren har mulighed for gennem elektronisk retning at give individuel vejledende respons. Eventuelt kan eleverne gemme og samle deres skriftlige noter, skitser og arbejder i elektroniske mapper. Dermed får de nemmere overblik over egen læreproces og kan bidrage til at opstille delmål ud fra egne behov.

Når internettet bruges til informationssøgning, skal man sikre sig, at eleverne kan anvende relevante søgeteknikker og kildekritisk analyse. Da søgninger ofte resulterer i større tekstmaterialer, får eleverne også her stor gavn af at kunne anvende forskellige læsestrategier. Til arbejdet med ordforråd og grammatik anbefales både netbaserede interaktive øvelser og træningsprogrammer. Øvelser med grundig og vejledende feedback har størst læringseffekt og bør prioriteres frem for traditionelle indsætningsøvelser uden for kontekst.

En større sproglig bevidsthed kan opnås ved, at eleverne selv udformer interaktive, grammatiske øvelser med vejledende grammatisk feedback – evt. også til andre elever som innovativ øvelse. Oversættelsesprogrammer introduceres for eleverne som læringsredskab, således at de får en forståelse af programmernes muligheder i almindelighed og af deres begrænsninger i særdeleshed, jf. afsnit 3.1.

3.4 Samspil med andre fag

”Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almindelige sider. Spansk indgår desuden i almen sprogforståelse og i de flerfaglige forløb, der forbereder eleverne til arbejdet med studieretningsprojektet”

Spansk indgår i samspil med andre fag på forskellige måder og niveauer først og fremmest i de flerfaglige forløb, som leder frem mod såvel studieretningsopgaven som studieretningsprojektet.

Det er vigtigt, at teksterne tilpasses elevernes niveau, dvs. at teksterne på spansk har en passende sværhedsgrad, så den faglige udfordring i forbindelse med samspillet med andre fag ikke erstattes af frustrationer over manglende forståelse af materialet. Der vil være brug for i en vis udstrækning at bruge tekster på dansk eller engelsk. Hvis der inddrages svære tekster på spansk, kan læreren evt. lave et resumé på et letforståeligt spansk eller på dansk, så eleven opnår forståelse for og indsigt i de sammenhænge, der kan etableres på tværs af de forskellige fag, der indgår i samarbejdet.

3.4.1 Grundforløbet

Spansk er forpligtet til at planlægge samt integrere undervisningen i almen sprogforståelse, jf. læreplanen for almen sprogforståelse afsnit 3.1. I almen sprogforståelse skal sprogene samarbejde om det kernestof, der er fælles for alle gymnasiets sprogfag, og styrke elevernes teoretiske sprogforståelse, samspillet mellem sprogene og studiekompetencen. Fælles brug af grammatiske begreber sprogfagene imellem styrker samspillet og vil oftest give eleverne bedre forståelse af de grammatiske emner. Almen sprogforståelse kan også fungere som en introduktion af faget spansk for kommende elever på såvel studieretninger som ved valg af valgfag.

3.4.2 Studieretningsforløbet

Spansk kan indgå i studieretningerne. Samspillet mellem fagene i studieretningerne skal give mulighed for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Spansk indgår med sine arbejdsformer og metoder i et emnearbejde med andre fag, hvor der dels arbejdes videre med de generelle kompetencer, dels med fagets kerneområder. Kravene til emneforløbene er, at de viser progression med hensyn til deres længde, indhold, problemstillinger, produktkrav m.v.

Arbejdet med emnerne er et ligeværdigt samarbejde, hvor de deltagende fag belyser et emne fra hver sin vinkel med fagenes metoder. Syntesen og forståelsen på tværs af fagene er en proces, eleven hjælpes på vej til i arbejdet, men der er ikke et på forhånd givet facit. Fremlæggelsen af emnet kan eksempelvis foregå som et mundtligt klasseoplæg på baggrund af en præsentation, en synopsis, en rapport eller på helt anden vis.

3.4.3 Studieretningsprojektet

Studieretningsprojektet skrives som hovedregel i to fag, hvoraf mindst et fag er på A-niveau, og mindst et fag er et studieretningsfag. Studieretningsprojektet følger anvisningerne fra læreplanen for studieretningsprojektet.

Bedømmelsen skal ske i forhold til de relevante faglige mål for hvert af de fag, der indgår, dvs. hvert fag skal kunne se sig selv i opgaven. Opgaveformuleringen udformes på en måde, der muliggør dette, og således at eleven tvinges til at behandle tekstmaterialet i opgaven.

Når spansk indgår i et studieretningsprojekt, skal der anvendes spansksproget kildemateriale, jf. læreplanen for studieretningsprojektet afsnit 4.2.3: "Ved studieretningsprojekter, hvori et eller flere fremmedsprog indgår, skal en del af det anvendte materiale være på de(t) fremmede sprog". De spansksprogede kilder skal have et omfang og en tyngde i opgaven, der muliggør en evaluering i forhold til de spanskfaglige mål. Kilderne kan være fiktive tekster, fx film eller romanuddrag, der belyser en bestemt problemstilling, eller det kan være ikke-fiktive-tekster, der giver mulighed for sagprosa-relateret tekstarbejde. Hvis film anvendes uden drejebog, citeres der direkte fra filmen (transskribering).

Der citeres relevant fra de spansksprogede kilder, og citaterne skrives på spansk. Citaterne kommenteres og anvendes hensigtsmæssigt i besvarelsen. Citaterne skal ikke oversættes til dansk.

I arbejdet med kernestoffet er eleven blandt andet blevet introduceret til, hvordan man

- a) analyserer og fortolker forskellige teksttyper
- b) anvender det erhvervede kendskab til spansksproget kultur, litteratur, historie og samfundsforhold
- c) perspektiverer viden om kultur- og samfundsforhold i spansksprogede områder til andre kultur- og samfundsforhold.

Spansk i et studieretningsprojekt vil således ofte have en analyse og fortolkning af et spansksproget tekstmateriale som projektets hovedfokus. Dette materiale indeholder fx temaer, der kan belyses af samarbejdsfaget, og dermed kvalificeres grundlaget for analysen og fortolkningen. Uanset tyngden af spanskfaget i studieretningsprojektet skal faglige mål være i spil – fx tekstanalyse og/eller undersøgelse af formidlingsformen (fx virkemidler, argumentationsmåde, forholdet mellem form og indhold), og en passende del af materialet skal være på spansk.

Hvis en elev fx bliver bedt om at bedømme en bestemt begivenheds historiske betydning, skal eleven også dokumentere dette ved at redegøre for, hvordan den historiske begivenhed belyses i et spansksproget tekstmateriale.

Konkrete eksempler på formuleringer til studieretningsopgaver og -projekter kan findes dels på fagets side dels på de tværfaglige sider på EMU.

4 Evaluering

4.1 Løbende evaluering

”Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer både den individuelle og den fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold evalueres løbende. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre sig”

Der skal foregå en løbende evaluering og selvevaluering af elevernes mundtlige og skriftlige færdigheder. Evalueringen er formativ og fremadrettet. Det betyder, at der gives forslag til, hvordan den enkelte elev gradvist bliver i stand til at udvikle sine faglige kompetencer og dermed opfylde de faglige mål. Dette kan fx gøres ved brug af portfolio eller læringslogbog. Den systematiske opsamling på mål og feedback til eleven kan også understøttes af målrettede it-løsninger, der skaber overblik for eleven.

Ved screeninger eller test fokuseres på de fem kommunikative færdigheder: lytteforståelse, samtalefærdighed, læseforståelse, mundtlig redegørelse og skrivefærdighed. Heraf følger, at screeninger og test ikke altid er skriftlige. Screeninger og test tilrettelægges under hensyntagen til aktuelt niveau og med den sproglige progression samt kernestoffet for øje.

Fokus i den fremadrettede formative evaluering forskydes fra systematisk fejlfinding til diagnosticering af særlige indsatsområder hos den enkelte elev. I forbindelse med både mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed kan læreren vælge at give differentieret feedback, således at nogle elever får kommentarer til alle fejl, mens andre får respons efter forskelligt fokus: verber, kongruens etc. Det er vigtigt at påpege fremskridt inden for de valgte fokusområder og at give positiv kritik dér, hvor eleven klarer de sproglige og indholdsmæssige udfordringer. Det anbefales at inddrage eleverne aktivt i feedbackprocessen, fx ved at anvende rettenøgler eller minimal retning. Læreren markerer ved hjælp af en streg ud for den linje i opgaven, hvor der er fejl. Eleven skal herefter selv finde og rette fejlen.

4.2 Prøveformer

”Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er en todelt centralt stillet opgave. Prøvens varighed er fem timer. Under første delprøve må hjælpemidler ikke benyttes. Efter højst halvanden time afleveres besvarelsen af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler benyttes til besvarelse af anden del af opgavesættet”.

Der findes to vejledende opgavesæt (sommer 2021 og sommer 2022) samt prøvesæt fra og med sommer 2023 i [Prøvebanken](#). *Læreren hæfte*, en lærervejledning til det skriftlige opgavesæt, inklusive bilag med generisk vejledende retteark er på [Læreplaner 2020 | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

Eleverne kan tidligt i forløbet arbejde med hele eller dele af de skriftlige prøvesæt til både spansk begynder- og fortsættersprog A fra henholdsvis stx og hhx, så de trænes i den skriftlige prøveform og opgavetyperne. Disse prøvesæt findes i [Prøvebanken](#). På Emu findes inspirationsmateriale til arbejdet med den skriftlige delprøve 2 [genrebevidsthed](#).

Hjælpemidler: Kommunikation med omverdenen er ikke tilladt. Alle hjælpemidler er i princippet tilladt såsom egne noter, grammatik, ordbøger og verbetøjere. Der er som udgangspunkt ikke adgang til internettet som fagligt hjælpemiddel til prøverne, jf. Bekendtgørelse om visse regler og prøver i de gymnasiale uddannelser, BEK nr. 1276 af 21/11/2017. I [vejledningen](#) til denne bekendtgørelse er der givet eksempler på, hvilke hjælpemidler der må, og hvilke der ikke må tilgås via internettet.

Dog vil det være tilladt for eksaminander at bruge digitale undervisningsmidler og hjælpemidler som fx online ordbøger samt e- og i-bøger, der på institutionens foranledning er blevet anvendt i undervisningen, og som fremgår af undervisningsbeskrivelsen og ikke kan bevares lokalt, dvs. ikke kan opbevares på eksaminandens egen computer. Det er ikke tilladt at benytte netadgangen til at tilgå interaktive programmer såsom *Google Translate*, interaktive verbetøjere og leksika.

Det er således ikke eksaminanden, men skolen, der inden for de givne rammer beslutter, hvilket undervisningsmateriale der ved den givne prøve er netadgang til, og dette materiale skal fremgå af undervisningsbeskrivelsen.

Kravet om, at det digitale undervisningsmateriale skal fremgå eksplicit af undervisningsbeskrivelsen, sikrer, at det er klart for eksaminanden, hvad der er tilladt at benytte under prøven.

“Den mundtlige prøve

Prøven har en eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Prøven består af en præsentation på spansk af en ukendt, ubearbejdet spansksproget tekst med et omfang på ca. to normalsider. Teksten forsynes med en introduktion og en kort instruks på spansk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksten. Teksten glosseres under hensyntagen til niveau og sværhedsgrad. Teksten skal have tilknytning til et af de studerede emner. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende perspektiverende samtale. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøvematerialet må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er for prosa 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), for lyrik 30 verslinjer og for afspillet tekst ca. tre minutter”.

Tekstmaterialet skal have tilknytning til et af de studerede emner. Det ukendte tekstmateriale forsynes med kilde, forfatter, udgivelsesår og linjetæller, og det angives hvilket emne, materialet har tilknytning til. Introduktionen på spansk medtæller i normalsideoptællingen. Instruks, gloser, kilde og forfatter er eksklusivt og medtæller ikke i normalsideoptællingen.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Eleverne skal på forhånd vide, hvilke emner, der indgår som grundlag for prøven. Det er en god idé, at læreren i et afsluttende repetitionsforløb inddrager eleverne i processen med udvælgelse af emner.

Det fremgår af eksamensbekendtgørelsen, at læreren ved afslutningen af et skoleår skal udarbejde en undervisningsbeskrivelse, som sikrer et entydigt eksaminationsgrundlag og deltagerer, over for bl.a. censor, hvilke undervisningsforløb, der har været gennemført. Undervisningsbeskrivelsen redegør for undervisningsforløb og benyttet undervisningsmateriale. Hvert emne forsynes med en titel og en kort beskrivelse af fokuspunkter, så censor kan orientere sig i, hvad der har været fokus på i undervisningen. Omfanget af fagligt stof anføres i beskrivelsen af den gennemførte undervisning (undervisningsbeskrivelsen), der færdigredigeres ved afslutningen af undervisningen i det enkelte fag. Omfanget angives

normalt med en sådan detaljeringsgrad, at det af undervisningsbeskrivelsen fremgår, hvorledes det faglige stof har været vægtet i undervisningsforløbet. Dette kan fx ske ved at angive et skønsmæssigt side-tal eller en procentvis fordeling af stoffet.

I sin præsentation skal eksaminanden behandle teksten som angivet i instrukserne. Teksten forsynes med 3-5 instrukser på forskellige taksonomiske niveauer. Instrukserne berører den konkrete tekst. Instrukserne berører ikke en eventuel illustration.

Eksempler

- Haz un resumen del texto
- Presenta a los personajes del texto
- Describe el lugar donde se desarrolla la historia
- ¿Cómo son las relaciones entre los personajes principales?
- Compara a [person A] con [person B] en relación con ...
- Explica "[citat fra teksten]" y comenta esta frase del texto
- ¿Cuál es el conflicto del texto?
- Explica el final del texto

- Discute los puntos de vista que aparecen en el texto

Under præsentationen skal eksaminanden inddrage det studerede emne, som tekstmaterialet knytter sig til. I den efterfølgende samtale mellem eksaminand og eksaminator uddybes eksaminandens forståelse af tekstmaterialet og af dets relation til det studerede emne. Under præsentationen kan eksaminanden benytte egne noter, elektronisk præsentation eller lignende, men oplæsning kan ikke i sig selv tælle positivt i bedømmelsen. Under selve eksaminationen er der ikke tid til at konsultere noter, slå ord eller realia op, men eksaminanden kan eksempelvis støtte sig til kortere gloselister, talepapir eller mind-maps, ligesom eksaminanden kort kan citere fra nogle medbragte værker for at underbygge væsentlige pointer i sin perspektivering til det læste emne.

Det er vigtigt, at teksterne er ens, hvad angår niveau, således at eleverne stilles ens. Lettere tekster (fx fra glosserede lærebøger) kan således have meget få gloser og sværere tekster (fx artikel fra internettet) flere gloser. Teksterne skal altså glosseres i en sådan grad, at det vil tage den samme elev lige lang tid at læse alle teksterne. Således kan specielt vanskelige gloser glosseres. Med specielt vanskelige gloser menes gloser, som enten ikke kan slås op eller er meget svære at finde i ordbogen samt ord eller ordkæder, der har en særlig betydning i den konkrete tekstsammenhæng, de indgår i. Vanskelige verbalformer kan ligeledes glosseres ligesom realia, der er vigtig for at forstå teksten. På samme måde som der opgives gloser til de skriftlige eksamensopgaver, opgives der også gloser til eksamensteksterne: Dvs. glosering for at skabe tekstforståelse hos eleven.

Eksamenstekster til mundtlig prøve er af en kvalitet, der lever op til vor tids digitale muligheder og standard: dvs. tydelige renskrevne læsevenlige og læsbare ikke-håndskrevne tekstformater.

Det ukendte tekstmateriale kan ikke stamme fra en tekst, der er læst i sin helhed eller i uddrag i undervisningen, men det kan fx godt være et uddrag af en anden tekst af samme forfatter. Tekster fra antologier opfattes som selvstændige afsluttede tekster, og kan derfor godt bruges. Eventuelt billedmateriale indregnes ikke i tekstmaterialets omfang og indgår ikke som en del af instruksen.

Præsentationen varer ca. 10 minutter, og den efterfølgende samtale varer ca. 15 minutter.

Prøvematerialet vælges af læreren og sendes til godkendelse hos censor normalt senest fem hverdage inden prøven. Eksamensspørgsmålene fordeles ved lodtrækning blandt eksaminanderne. Hver eksaminand skal kunne vælge mellem mindst fire spørgsmål. Ved trækningen af spørgsmål skal eksaminator samt enten censor eller institutionens leder være til stede.

Det ukendte tekstmateriale og noter efterlades i lokalet ved eksaminationens ophør.

4.3 Bedømmelseskriterier

”Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende spansk, besvare en opgave og disponere og fremstille et indhold klart og selvstændigt på en måde, der svarer til emnets karakter og opgavens stilleje. Eksaminanden skal desuden kunne vise sikkerhed i morfologi og syntaks og beherske et alment og varieret ordforråd samt idiomatik. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering”

Der henvises endvidere til *Læreren hæfte* inklusive bilag med generisk vejledende retteark.

”Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på spansk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af spansk sproget kultur, litteratur, historie og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering”.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag og til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

4.3.1 Oversigt over karakterskalaen

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.
7	God	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
02	Tilstrækkelig	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

Nedenfor præsenteres beskrivelser af udvalgte karakterer for den skriftlige og den mundtlige prøve. Disse karakterbeskrivelser har alene vejledende karakter. Bedømmelserne af de konkrete præstationer skal stadig ske på baggrund af

- de faglige mål (læreplanens pkt. 2.1)
- bedømmelseskriterierne (pkt. 4.3)
- et professionelt, fagligt skøn
- en samlet vurdering af præstationen.

Eksempel på karakterbeskrivelser for den skriftlige prøve

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Den frie skriftlige fremstilling er sammenhængende, konsistent og med et alment og specifikt ordforråd. Eleven viser sikkerhed i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks med fortrinsvis uvæsentlige fejl. Indholdet viser genrebevidsthed og en indgående tekstforståelse på flere niveauer. Besvarelsen er udførlig og inddrager stort set alle relevante aspekter og demonstrerer elevens interkulturelle kompetence i det omfang, opgaven lægger op til det.
7	Godt	Den frie skriftlige fremstilling er nogenlunde sammenhængende og konsistent. Eleven viser rimelig sikkerhed i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks med en del fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen. Indholdet viser overvejende god genrebevidsthed og tekstforståelse på flere niveauer. Besvarelsen er nogenlunde udførlig og inddrager relevante aspekter og demonstrerer i nogen grad elevens interkulturelle kompetence i det omfang, opgaven lægger op til det.
02	Tilstrækkeligt	Den frie skriftlige fremstilling er noget usammenhængende og mangler konsistens men gennemgående forståelig. Sproget mangler præcision, og der forekommer flere alvorlige fejl. Indholdet viser nogen tekstforståelse og genrebevidsthed. Besvarelsen er inddrager tilstrækkelige aspekter og demonstrerer i mindre grad elevens interkulturelle kompetence i det omfang, opgaven lægger op til det.

Eksempel på karakterbeskrivelser for den mundtlige prøve

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Eleven udtrykker sig i sin mundtlige præsentation af tekstmaterialet såvel som i samtale og diskussion i et klart og nogenlunde flydende sprog og med et alment og specifikt ordforråd. Eleven viser sikkerhed i tekstforståelse og i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks med fortrinsvis uvæsentlige fejl. Præsentationen er selvstændig og velstruktureret. Både præsentationen og samtalen viser stor indsigt i tekstmaterialet og det tilknyttede emne, og eleven inddrager stort set alle relevante aspekter samt demonstrerer sin interkulturelle kompetence i det omfang, materialet lægger op til det.
7	Godt	Eleven udtrykker sig i sin mundtlige præsentation af tekstmaterialet såvel som i samtale og diskussion i mindre flydende sprog. Eleven viser rimelig sikkerhed i tekstforståelse og ordforråd og i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks, med en del fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen. Præsentationen er sammenhængende. Både præsentationen og samtalen viser god indsigt i tekstmaterialet og det tilknyttede emne, og eleven inddrager flere relevante aspekter samt demonstrerer i nogen grad sin interkulturelle kompetence.
02	Tilstrækkeligt	Elevens sprog er gennemgående forståeligt, men mangler præcision, og der er flere alvorlige fejl, hvilket i nogen grad forstyrrer kommunikationen. Præsentationen er noget usammenhængende. Både præsentationen og samtalen viser, at tekstmaterialet i det væsentlige er forstået, og eleven inddrager i tilstrækkeligt omfang relevante aspekter i behandlingen af tekst og emne samt demonstrerer i mindre grad elevens interkulturelle kompetence.

STYRELSEN FOR

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

STYRELSEN FOR